

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษา
บริบทนิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งมีวิธี
ดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของโรงเรียนวัดน้อย โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ และโรงเรียน
วัดท่ามะปราง เป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิษณุโลก กระทรวงมหาดไทย จำนวน
ประชากร 446 คน

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้
ตารางตัวเลขสุ่ม (Random numbers) ส่วนขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณโดยใช้สูตรการหา
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในภาคผนวก ก ข้อ 1 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 211 คน ดังนี้
โรงเรียนวัดน้อย จำนวน 84 คน โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ จำนวน 42 คน และโรงเรียน
วัดท่ามะปราง จำนวน 85 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวัดบริบทนิสัยของนักเรียน 1 ชุด แบ่งเป็น 2
ส่วน

3.2.1 ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากรและสังคม ประกอบด้วย ชื่อ นามสกุล เพศ
อายุ ศาสนา โรงเรียน ชั้นปีที่ศึกษา ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา อาชีพของบิดาและ
มารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียนต่อวัน จำนวนสมาชิกใน
ครอบครัว ผู้ปกครองของนักเรียน และภูมิลำเนาเดิมของครอบครัว

3.2.2 ส่วนที่ 2 บริโภคนิสัยของนักเรียน ประกอบด้วย การบริโภคอาหาร ความชอบอาหาร และความเชื่อเกี่ยวกับอาหาร มีรายละเอียดดังนี้

3.2.2.1 การบริโภคอาหารของนักเรียน ผู้วิจัยสำรวจชนิดของอาหารที่บริโภค โดยให้นักเรียน จำนวน 10 คน บันทึกอาหารในแบบบันทึกรายการอาหารที่บริโภค 1 สัปดาห์ และนำมาประกอบการกำหนดชนิดของอาหารแต่ละหมวด สำหรับแบบประเมินความถี่ของการรับประทาน ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดความถี่ของการรับประทานอาหารของ Sanjur (1982) มีจำนวน 127 ข้อ ความถี่ของการรับประทานอาหารแบ่งเป็น 5 ระดับ คือรับประทานวันละหลายครั้ง รับประทานวันละครั้ง รับประทานสัปดาห์ละหลายครั้ง รับประทานสัปดาห์ละครั้ง และรับประทานนาน ๆ ครั้งหรือไม่เคยรับประทาน

3.2.2.2 ความชอบอาหาร เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์และให้นักเรียนเลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 อย่าง โดยกำหนดคำตอบไว้ 2 คำตอบคือชอบและไม่ชอบ สำหรับเหตุผลที่ชอบหรือไม่ชอบอาหารที่กำหนด นักเรียนสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และเหตุผลดังกล่าวไม่นำมาคิดคะแนน แต่จะใช้เป็นข้อมูลประกอบการบรรยายความชอบอาหารของนักเรียน มีจำนวน 127 ข้อ เหมือนกับการบริโภคอาหาร เหตุผลที่ชอบหรือไม่ชอบประกอบด้วยรส สี กลิ่น ความยากง่ายในการรับประทาน และอื่น ๆ

3.2.2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับอาหาร เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยใช้สัมภาษณ์เกี่ยวกับความเชื่อด้านอาหารจากนักเรียนจำนวน 10 คน และผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 5 คน เพื่อนำมาประกอบการสร้างแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับอาหารในนักเรียน แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับอาหารเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์และให้นักเรียนเลือกตอบอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 อย่าง โดยกำหนดคำตอบไว้ 2 คำตอบ คือ เชื่อและไม่เชื่อ มีจำนวน 40 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนน คือ

ข้อความด้านบวก

ตอบเชื่อ	ให้ 1 คะแนน
ตอบไม่เชื่อ	ให้ 0 คะแนน

ข้อความด้านลบ

ตอบเชื่อ	ให้ 0 คะแนน
ตอบไม่เชื่อ	ให้ 1 คะแนน

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ และคะแนนที่ได้นำมาใช้เฉพาะในการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือเท่านั้น

3.3 การหาความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือ

3.3.1 การหาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (Content validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นทั้งหมดไปหาความตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ความเหมาะสมของสำนวนภาษา ความชัดเจนในเนื้อหา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการ จำนวน 6 คน นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงข้อคำถามให้มีความเหมาะสมด้านภาษา และครอบคลุมเนื้อหาตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

3.3.2 การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ราย แล้วนำผลที่ได้มาหาความเที่ยงของแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับอาหารโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ในภาคผนวก ก ข้อ 2 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ที่โรงเรียนวัดน้อย โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ และโรงเรียนวัดท่ามะปราง ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพิษณุโลก กระทรวงมหาดไทย โดยมีขั้นตอนการเก็บข้อมูลดังนี้

3.4.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ โรงเรียนวัดน้อย โรงเรียนวัดคูหาสวรรค์ และโรงเรียนวัดท่ามะปราง

3.4.2 ผู้วิจัยติดต่อกับผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลเมืองพิษณุโลก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และขอความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

3.4.3 ผู้วิจัยติดต่อกับผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ครูผู้รับผิดชอบด้านสุขภาพอนามัย และครูประจำชั้นของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ นัดวันเวลาในการเก็บข้อมูล ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี เกี่ยวกับรายชื่อและที่อยู่ของนักเรียน โดยผู้วิจัยขอพิมพ์รายชื่อและที่อยู่ของนักเรียนมาถ่ายเอกสาร และมีโรงเรียนบางแห่งถ่ายเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลของนักเรียนให้

3.4.4 หลังจากสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ได้แล้ว ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนักเรียนโดยสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรและสังคม ความชอบอาหารและความเชื่อเกี่ยวกับอาหาร ข้อมูลเกี่ยวกับบิดาและมารดาบางข้อที่นักเรียนไม่ทราบ ให้กลับไปถามบิดาและมารดาแล้วนำมา ตอบในวันรุ่งขึ้น ใช้เวลาสัมภาษณ์ ประมาณ 50 นาที ค่อนักเรียน 1 คน

3.4.5 ผู้วิจัยอธิบายถึงวิธีการบันทึกรายการอาหารที่บริโภค ได้แก่ รายการอาหาร ส่วนประกอบของอาหาร ส่วนประกอบที่ไม่รับประทาน แหล่งที่มาของอาหาร และรับประทานกับใคร บันทึกชนิดของอาหารที่รับประทานเมื่อเช้าของวันสัมภาษณ์เป็นมื้อแรก และให้บันทึกทุกครั้ง หลังรับประทานอาหารมื้อหลักและอาหารว่างติดต่อกันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยแจกปากกาให้นักเรียนคนละ 1 แท่ง เพื่อใช้เขียนบันทึกรายการอาหารที่บริโภค บอกให้นักเรียนส่งการบันทึก รายการอาหารทุกวันกับครูประจำชั้น ซึ่งผู้วิจัยจะ ไปรับในตอนเช้าทุกวัน พร้อมทั้งตรวจสอบความ สมบูรณ์ และถูกต้องของการบันทึก ถ้านักเรียนคนใดเขียนไม่ครบ ข้อมูลขาดหาย หรืออ่านไม่รู้ เรื่อง จะเรียกมาสอบถามในช่วงพักกลางวัน และบางรายในช่วงเวลาเรียน สำหรับการบันทึก รายการอาหารของวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ผู้วิจัยจะ ไปรับแบบบันทึกในวันจันทร์ และได้ตรวจสอบ ความถูกต้อง โดยการสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับชนิดของอาหารที่รับประทานเมื่อวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์

3.4.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบบันทึกรายการอาหารที่บริโภค 1 สัปดาห์ของนักเรียน แต่ละคนมาประเมินความถี่ของการรับประทานอาหารในส่วนของการบริโภคอาหาร

3.4.7 ช่วงเวลาของการเก็บข้อมูล เดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2537 ตั้งแต่วันจันทร์ -วันศุกร์ ระหว่างเวลา 8.30-15.30 น.

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์บริโภคนี้เสียทั้ง 2 ส่วน ที่ตรวจสอบความเรียบร้อยแล้วมาวิเคราะห์ และนำเสนอดังนี้

3.5.1 แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ของอายุ เพศ ศาสนา ระดับการศึกษาของบิดา และมารดา อาชีพของบิดาและมารดา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน จำนวนเงินที่ได้รับมา โรงเรียน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ผู้ปกครองของนักเรียน และภูมิสำเนาเดิมของครอบครัว

3.5.2 แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ของการบริโภคอาหาร ความชอบอาหาร และความเชื่อเกี่ยวกับอาหาร